

דיוקנס כלאס ערשינט
ה'תשפ"ב
מאנטיק 10
מאנטיק 5
מאנטיק 2

יידישע

פעסטער צייטונג

אויף דער צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פירענס עריירען
און דער פערסנליכער איד
פונקט מיט דעם פערסנליכער דעם
זעסטן פארשטען.

№ 118. צוואלפטער יארהונג

פעסט, פרייטאג י' חשוון ה'תרמ"א

Pest, den 15. Oktober 1880.

איניע נאכ-בעטראכטונג

אין אינזערעם לעטסטען ליטאטיקעל האבן
ווייך דא ערשליכע טראכטונגען מיטגעטוהלט
דאס דא טריקיא נאך זא לאנגע ווייטעוונגען אונד
פערשעלעפונגען ענדלעך בעטלעך דער איבערזאגט
דוילענאס אן מאנטעניגרא דען פארדיינען דער
נאם מעכטע צענטימטער. א' דא האט אירעם
בעטערהאבער רינא פאשא זאנאר זאלקו דען
בעטערהאבער רינא פאשא זאנאר זאלקו דען
נאך מאנליכקייט צו בעטלייגען דאמיט דיעזע אכ-
געלענדיקייט דא נאכן געאייגעט זאל דען פירע-
דען איראפאס צו שארען ענדלעך אין פיר אלע-
מאל אים דער יעדע געזעט ווערע איניע
דיערע בעטליכע דעקעטע אים קאנסטאנטינא-
פעל פאם 13. דיעזע מעלעטע נון. רינא פאשא
האט אים איראפאס דעם טראכטונג הייט דא
פירעך אונד פערטער דער אלבאנעווען צו וויל-
בערשען. ער פארדערט דיערעלבען אירא און
צינגט אן פירעלעכע ווייזע אן מאנטעניגרא אכ-
צוטרעטען. דיעזע ווארען פאן דיעזער איראפארע-
רונג אים פירעלעך בערירען אללין זא ווערע-
שפראכען נעכטס. נאכדעם דא איראפארעווען א'
אים נאשעו דעם טראכטונג אן זא נעכטעלע וואר-
דען דיעזער פאנע אונד אינע אללגעמינע פאלקס-
פירזאמטונגען דער אלבאנעווען איבערשען אים אירא-
דא אינווייליגע דער בעטערהאבער צו ערלאנגען
אונד דאן דא אירא איבערזאגט איבערזענדלעך צו בע-
ווערשעלעכעליען.

פאלטיק אינע רעכט נומע אירערע. זא זאנטען
נעמלעך: ווייך שרייטען ניכט אים האט גענוג דא
טריקיא אין זאנדרען וויל ווייך דא בעטעמאנטען
דעם בערלינער פערטראגע צו פערשען ברונגען
וואללען: דער בערלינער פערטראג האט צו נומע-
טען דער ערווייטערונג דער מאנטעניגרישען גרענ-
צען בעטעמאנטען לאנדעס-שטריכע דער טריקיא
פערשעטעלעכט: דער סולטאן פערטראגעט נון דא
ערשליכע דיעזע פערטראגעס אונד דיעזער
ווערעט איר פאן ווייזע איניעווען נעוואנטען
אויף דעם בערלינער לאנדעסעט מיטאנטעניגריש-
נעם ווארען: ווייך זען דא דאדער נעוואנטען דען
סולטאן צו ערשליכע דעם בערלינער פערטראגעס
מיט אללען מאנליכען מיטגען צו בערלינען.

זא מיטשען ווייך דא אכטערטונג דוילענאס אן מאנ-
טענעריא אלס איניע זען דער פירעלעכע איר-
ראפאטישען נאם-מעכטע בעטעמאנטען אונד אים
איניע זען אלל יענער וועלכע דא ערלאנגען
דעם איראפאטישען פירעזענס אנטערבען.

פערשידענע נייאנזיטען

(פירט קארל פאן רוסעניען)
וויילט זא איניעווען טאנען אן איניעווער היפטשאפט.
אם 13. טען דיעזע מאכט ער אין דער שפארט
איניעווען לענגען שאפטיג-זאגט. ער פירע איר נאך
אפען אונד דרוקט זינג בעוואונדערונג אונד דא
שאנע איינזעט אים וועלכע אונדערע שפארט דענען
ביזעטע. דא אסאך דאנ-אסאך שטענען.
פירט קארל בענאב וויל דיערע אן דא נראכט
קאסערע איר דער אללאגע-שפראכען איר איר יע-
נעם רענימטע דער בעטענע וועלכעס ווייזע נא-
מען טראגט. דאס מיליטערי קעט אונטער לייטינג
דער אפטייערע אים. דער פירט זאנטען אן ווי-
נער אנטפראכע אונטער אונדערע. ווייזע אונטער-
ווארע אונד קאנט פראנץ ווארע האט מיט צום
אנהאבער דיעזע רענימטע ערנאנט. איר בע-
ראכטע נון אים פירע אונד קארלענע יע-
דעם איניעוועלעך נאנטע דיעזע רענימטעס. מאן
מאנע פערזעכט וויל. דאס צו יעדער צייט אבאים
קרענע אירע אים פירענען. מיט דאס אונטער-
ווארע דיעזע רענימטעס ווארע אים הערצען לענען
ווייך ו' דער פירט פערטראגע אן איניעווער א-
פירענע דיעזע רענימטעס רומענישע אירענען.
דעם לאנדעס-קאנסטאנטינען באראן ערעלעכעס-
ווארע שטאטטעט פירט קארל דרוקט איניעו
בענד אב אינע העפטעס אים איניעווער דען
רומענישען שפארט-אירען אן דא ברומט. אים
לייזע דעם טאנעס עפענע דער פירט דען בענד
דעם אונדארשען מעכטע-פירענענען, קארל-
מאן פאן מסא. ווייך איר דעם פראנענישעס-
מאפאר. הערען פאן מסא שטאטטעט פירט
קארל שפעטער איניעווען בענד אב. דער פאר-
שפארט דערהויבענען איינזעט-אונדערע אונד-
הייכטע דעם פירטען אין נענד. אן וועלכעס דא
ביזעטע איניעווער אונדערע: נאכדעם דער
בערלינער קאנטרע דא גלייכשעללונג אללע
ווען אים אירענע פירעלעך איניעווער אונד-
מאנע דער פירט נענדיגט צו נומען איניע
פאללשענענען גלייכשעללונג דער ווען אן ווי-
טענען אללעס מאנליכע איניעווענען: דער פירט
האט דא דעפארטאן. דא איר דאס נענד א-
בערליכע אירעס פירעלעכעס איניעווענאמען.
ער זאנט: אן ווערע אללעס טון. וואס מינע
קעפטע מיר ערלויבען: אים ווענען ווארע
לעכט וויל ערעלעכע דאס דער פירט דער א'
אין נאדער פערואונדערע דער ווייזען קאנזע-
פארטיע אונד אין האבענדיגעטע מאן אים.
דא ווענע-טאנענאפאצאן ווענע פירטעס פארטיע
נענע איניעווער ווערע ווען אים ווענען דא
האדען ווענען נון ניכט זאל דעפארטאן ווערע-
שטאנען ליסטען מאכען: ער איז ענען בערלי-
זא פיעל צו טון. אלס ווייזע קעפטע אים ער-
לייכען לידער ווייזע דיעזע קעפטע ניכט אים.
אום דען אללגעמינע ווענען אן ווענען צו
ערווייטען. איבער דא בערלינער דעם פונקטע
דעם פירטען קארל אן אונדערע פערטראגע
שייכט פירענענע פאלענעס: אן דיעזע
בענדע דעם פירטען קארל אן בראפעס לייזט

ווייך אים דיעזער דעקעטע ערווייטער. מיט
עם דער סולטאן דיעטאל מיט ווענע פירשטיע-
טען ווייך ענינג. ווייך האבן עם אים פארטיע-
וואנט. דאס אים בעטענע פירענען אונד
דא קרענע-שפאכע דער איראפאטישען נאם-
מעכטע דען סולטאן ניכט איניעווער ווערע. ער
דאכט וויל מיט פאללע רעכטע: בעפאר איר דא
שפארט אן מאנטעניגרא אכטערטונג דא זאל דא
ווייך לייכער צוואנטענע שאפען ווערען: -
ווען איר זא ניכט האבע דאן זאל דא ווענעס-
טענע איר מאנטעניגרא ניכט בעווענען: דער
נאנטע פראן פאן דער בעטענע דוילענאס וואר
דא הער אין פערעלעכער פראקטישער וואר יעדע
דא דארטען ווייך דא קרענע-שפאכע דא איר
דען אים ענאטישע מערע צו בעווענען קאנס-
טאנטינאפעל פאן דער איראטישען טריקיא אכט-
שנידען אונד אללע שטייע-ווערע. דא אים דען
איראטישע פראנענע דער טריקיא נאך קאנס-
טאנטינאפעל ווענענע ווערען צו נומען דער
גלייכער דעם פירטען שטאטטעט מיט בעטען
צו בערלינען. דיעזע האדען דא אים טאן איר דער
עם וויל ענדלעך האנדערע דא אים טאן איר דער
טריקיא ווארעט נאכעניג. דעסאלב בעטענע
ווייך סולטאן דיעטאל. דען פארדיינען דער
נאם-מעכטע בעטענע דער אכטערטונג ווערע-
נאם איניעווענע צו ענטפערען. אונד ווערען דא
לעגט פארלייזט זא רעכטע דעם איראפאטישען
פירענעס.

ווייך אים דיעזער דעקעטע ערווייטער. מיט
עם דער סולטאן דיעטאל מיט ווענע פירשטיע-
טען ווייך ענינג. ווייך האבן עם אים פארטיע-
וואנט. דאס אים בעטענע פירענען אונד
דא קרענע-שפאכע דער איראפאטישען נאם-
מעכטע דען סולטאן ניכט איניעווער ווערע. ער
דאכט וויל מיט פאללע רעכטע: בעפאר איר דא
שפארט אן מאנטעניגרא אכטערטונג דא זאל דא
ווייך לייכער צוואנטענע שאפען ווערען: -
ווען איר זא ניכט האבע דאן זאל דא ווענעס-
טענע איר מאנטעניגרא ניכט בעווענען: דער
נאנטע פראן פאן דער בעטענע דוילענאס וואר
דא הער אין פערעלעכער פראקטישער וואר יעדע
דא דארטען ווייך דא קרענע-שפאכע דא איר
דען אים ענאטישע מערע צו בעווענען קאנס-
טאנטינאפעל פאן דער איראטישען טריקיא אכט-
שנידען אונד אללע שטייע-ווערע. דא אים דען
איראטישע פראנענע דער טריקיא נאך קאנס-
טאנטינאפעל ווענענע ווערען צו נומען דער
גלייכער דעם פירטען שטאטטעט מיט בעטען
צו בערלינען. דיעזע האדען דא אים טאן איר דער
עם וויל ענדלעך האנדערע דא אים טאן איר דער
טריקיא ווארעט נאכעניג. דעסאלב בעטענע
ווייך סולטאן דיעטאל. דען פארדיינען דער
נאם-מעכטע בעטענע דער אכטערטונג ווערע-
נאם איניעווענע צו ענטפערען. אונד ווערען דא
לעגט פארלייזט זא רעכטע דעם איראפאטישען
פירענעס.

500 סמ"צ. 80 קולף 12.85 נולד. 200 סמ"צ. 80 קולף 12.60
 (חלוקה פני דריב מאנאטען)
 111 ז'ען פער העכסט - 12 - 12 05 נולד - 56
 פה-יאהר 12.60-12.60 נולד.
 10 קולף 12.60 מאנאטע פער מאינטי 1881 - 6.48
 6.52 נולד.
 הא פער פער העכסט 6.00 - 6.65 נולד. פער
 פה-יאהר 6.75-6.70 נולד.
 זייענער שלאס-סיעעס מאנאטע פער דער איי-
 טווע איה דעס ווענער שלאס-סיעעס מאנאטעס אס 11-סען
 2778 שטיק. דאסאן וואינען 1019 אונגארישע
 1314 פאלישע אונד 445 רוסישע. דאס זיינע שטעלעסן
 זיך פער 100 קי: אונגארישע מאס-אסטען 57-61 נולד
 פאלישע 57-61 נולד. רוסישע 57-61 נולדען.

אום איהן אין דער פאנאזאישען היפט-שטאט
 אויפצובוען. אין ברעסלאו טראפאך דיעווע פרייא דא.
 וועלכע דמדה קנאק הייסט אינד מינע אסטע
 יאז. אד דיעוועלשע אהר מין אנהליק: דאך דיע-
 וע פועל באלד אין אהנאטע אינדעס זיא אייס-
 זיען: וואס בלומענשטאק וואר ווערקליך היין
 מאן? ער האט יא פאך דריטשטאדל איהרען מך
 דיער געווינענע איד איינע מאנאטע שפעטער
 - וואר ער פריש-יאנען? איד פאדערטע דא
 קנאק אייז מך נאך פארז צו בעלישען. אים אן
 דעס פריש-יאנען מענישען זאבע צו איהן. אים וור
 יעדאך הייסט מארינעס זיין איינעם בעטראכטן
 דא ענדערש ער שטעלל דא שרידע אונד וואר
 וויסעס ניכט מער צו וועדען. הייסט ערשערין
 זיך עסט. דאס דיעווע וועלכע מענט אין מעטין
 דיעווע דא דא שרד בלייא געווען. אלס דריטעס
 פרייא געווינענע - עס איז ועלכסט פער-
 שטענדער. דאס דער האכסטער דען אינלייבליכען
 הייא פרייא ווענע העלפן קאנטע. אים זא מער
 נאכס וור דא פאדער פאלישע דער זאבע מיט
 ערפאל אן. זיא ברעכט עס אלסבאלד הערעס
 דאס בלומענשטאק נאך הייסט סעל דער היפט-
 שטאט בעלישען: געליכטעס אונד דא פערזאך
 דא הייא פרייא מיט איינענאך-ארטען אונד
 איינעם עטשפערליכעס-שיינען אן דא הייסטער
 פאלישע. - בלומענשטאק ווארע אלסבאלד
 ערשטען אלס מין אונד דא הייא איינע פא-
 שטעללעך זיענען ער שיער איה אונד זאנען:
 - אד בן דאדער אין נאסטע פערשטען מאן
 מאנע מך דאדער אין איינע וואלען ערשטען ווע-
 פער זיא נעמאט צו מר איינע אונד פערשטען
 שטעט-ביכע וועל אים שיערשטען קעקער בלי-
 בע זיען מאן ווענע הייא ווערען ער דען איי-
 זאס יא אידס ניכט געשטאפטען

בראכען אין איהן זאלך שאללענדעס געלעכטער
 אויס. דאס זיא דען געריכטס-זאל וואלד פער-
 לאסטען מיסטען. דאס געריכטס עאן זיך גערייט ציך
 בעראטהונג צוויקן ביא וועדער-וערקלעך דער ווי-
 צונ שפאך דער פערזענעס ווערקלעך דאס געריכט-
 ליכע שידונג דיעווער ווענענען דיע אים!

דרייא ווייב ער. ארווער בלעטער מעל
 דען: זיט איינען וואכען וואר איבער איינען פאל-
 נישען ווען. נאמעס נעקס מישלם בלומענשטאק.
 ווער פועל געשפראכען אונד געשייכען. ווער-
 כע קאס נעמלד פאך איינע פערשטען צווייא איהרע
 מיט איינע פריי-נישטער נאך פארז יא ער זיך
 מיט דעס שרייבען פאן תורה-אלען. תפלון אונד
 מויות בעפאסטען ער לעכטע ווער איינענאנע
 אונד נאך דען שטריכטען פארשישטען דער
 זייענען געלייאן. פאך עטייא צווייא מאנאטע לא-
 מען דיער צווייא פרייען אידא ביא דער פאלישע
 אים דא וואינע דאס נעקס מישלם בלומענשטאק
 זיך ערשטענען. דאס ארווער פאלישע נאכ דער
 פרייען דא נאכדע ארויסגעטען איינע שטעט-
 שפעטער בעפארדען זיך דא היידען געווען.
 פרייען אונד דער איינעם בלומענשטאק. ביים
 יעדאך דאס דיעווע דאס שטעטע בעטראכטן אים
 ד' נעקס מישלם. מיט איינע זאנען איה דער
 שפראכען וור בעפאר דאס דיעווער איינע ווא-
 נונע ער מער צווייגענעקערט צו זיין. דא פרייא
 דעס פרייבליכעס נאמעס שרד בלייא אים מעטין
 געברויט. קאנטע זיך ניכט ערקלערען וואיס דען
 איהר מאן פאך דען היידען איינענענענען פרייען
 געליכטען ווא. דא זאבע קלערטע זיך ערשט
 ביים פאדער אונד אונדער איה יא אלע
 דרייא פרייען נאך אן דעמערלעכן מאנע ערשיינען
 זיך. דא איינעם פאך ארווער ערשטענען פאך-
 נענעם: אד בן אים נאלישען מין פאסטע
 דעס ד' וור שאווער. דער מך ווער ליכטע
 דא אד זיען איינע פאסטער ווא. ער זאנען
 מר אייסער: צפירה מין קינד. דא מיט איינע
 פארשטען מאן ווערשען. דא אין וואלדער זיך
 וויס דאך בעסטער בעדאנערט. אים זיא אין דא-
 דער איינענענען ווען. ערשט דאס נעקס
 מישלם איהן איינען איה ער אים. ספר-יא.
 וואלד ביא דער נעמיידע אים אין איינענע
 היידען בעשעפטיגט פארז. אד וואר ערשט צו
 יאדער אים: דאך מין פאסטע זאנען מר איינעם
 טאנען: צפירה מין קינד. דא וויס דען נעקס
 מישלם בלומענשטאק פארשטען. דא ביי וואלד
 נאך עטייא זיין איהן ניכט יעדען טאן שיעפט
 איהן אין. וואלדען זיך. זעס איינע שפעטער
 וואר אד דא פרייא דעס בלומענשטאק. אונד האבע
 פאן אים דרייא קינדער. פאך דרייא יאדען ליכע
 ער מך אין נאכס איינע ערשטע ווער. וור זיין
 ווער ערשטע אד דאס בלומענשטאק אין פארז
 זיך יעדאכטען. אד מאכט מר איה דען זיען

רום שלוחות-לאנד-אונד טיענע-בראנאוויץ

אלעס מאכען ליכע צו זיין אין נישטע זע-
 טענען ווא אונד עס ס'יז ערשטע מאן איה
 קאלעס ווענע אונד אפפארטע בלייבט אין בעסטער
 קוואליטעט מיט מיטן פאמאלישען אונד טיענע
 עסענען און פארשטען אונד עס ס'יז

אינאליד וואטטעריך

פאריקלאנער אונד קאסטא-מאנאטעס וויס א
 וויס דעס אינדאלידען טעמפלען צו וועלכע
 לאנדע פאן איינענען צו וויסמאלישען.
 אונד פארשטען אונד עס ס'יז אן
 אלען שפראכען צו זיין אים.

באנאוויץ

אד בעפארטע איינע ערשטען זיילען
 אונד פרייא אים איינענען אלעס שטעהער.
 זייערע געלייאן פרי אין 10 יעדעס מעדען
 דא אין דא דריטע קלאסטע איינענענען
 און זעלבע וואל דא פאדערש בענישען
 אין דען פער איינען קלאסטע אונד אין דער
 פראנאזישען שפראך איינע געווינען איינע-
 ריכט ערשטען צו קאנען פרייען אין דען ער-
 פארשטען האנא-אויסערן אים העכענע-
 ווען אים יודיש-דישען אונד שווען. מא-
 נאכדעם געהאלט 15 טיענע ער זי נעכט פאל-
 שטענדיגער פערשטענען אד ווארע דרייא שטי-
 דען וויס פאן קלוינענען. העלפענדיגער איה
 דיעווע שטעלל האבען אידען איינענען היפט-
 זאכדך אבער איהרע פריינס-גיינגעס. ביז זענעס-
 טענס (2 טען) דיעווע פארא-פרייא איינענען.
 דא אקעשטרישע ערדאלט 15 טיענע-זיינע שפענען.
 מאכט אים ערשטע 1880.
 Jakob Rosmann, Pachter, in Mœcs p. Klausenburg

פרייענע-אונד-אינדאלידען

ווי עווענען אונדען געווינען פרייענע-אונד-
 דיען פרייענע-אונד-עווענען אס 15 טען קאסטער
 צו ערשט נעקס (יחס נאך) דריטליד איה איהרע
 אונד-שלישען אונדענען אים. אידען פרייענען ער-
 צו יא צו ערשט נעקס דאס פרייענען דען בלי-
 טען קינד שפראך ערשטע.

נישטע-ביריבט

נישטע-ביריבט-נישטעס פאן וויינען יא
 נעכטען מיטען צו מאכען בעראכט דער פערשטע ווא
 נולד. 10000 סמ"צ. ווארען ערשטע.
 111 ז'ען פער העכסט 80 קולף 12.90
 נולד. 100 סמ"צ. 79 קולף 12.95 נולד. 100 סמ"צ. 78.5
 קולף 12.90 נולד. 100 סמ"צ. 79.8 קולף 12.85 נולד. 100
 סמ"צ. 78. קולף 12.90 נולד. 1700 סמ"צ. 78. קולף 12.90 נולד.
 100 סמ"צ. 78. קולף 12.90 נולד. 20 סמ"צ. 77.5 קולף
 12.80 נולדען. 100 סמ"צ. 77. קולף 12.70
 נולד. 100 סמ"צ. 77. קולף 12.75 נולד. 200 סמ"צ. 77. קולף
 12.80 נולד. 200 סמ"צ. 76. קולף 12.70 נולד. עסענע-ביריבטען

פרייענע-אונד-טעהל-פרייע-טאבעללע פרייע-טאבעללע קרום-טאבעללע פאן 12 אנטאנער

פרייע-טאבעללע			קרום-טאבעללע פאן 12 אנטאנער		
סמ"צ	קולף	קאטאגאריע	סמ"צ	קולף	קאטאגאריע
74	11.70-11.80	פרייע-טאבעללע	100	12.90	פרייע-טאבעללע
75	11.90-12.00	פרייע-טאבעללע	5	6.48	פרייע-טאבעללע
76	12.05-12.10	פרייע-טאבעללע	9	4.42	פרייע-טאבעללע
77	12.15-12.20	פרייע-טאבעללע	9	4.42	פרייע-טאבעללע
78	12.25-12.30	פרייע-טאבעללע	28	2.20	פרייע-טאבעללע
79	12.35-12.40	פרייע-טאבעללע	11	6.48	פרייע-טאבעללע
80	12.45-12.50	פרייע-טאבעללע	1	1.18	פרייע-טאבעללע
75	12.10-12.20	פרייע-טאבעללע	122	50	פרייע-טאבעללע
76	12.20-12.30	פרייע-טאבעללע	128	85	פרייע-טאבעללע
77	12.30-12.40	פרייע-טאבעללע	129	50	פרייע-טאבעללע
78	12.40-12.50	פרייע-טאבעללע	170	50	פרייע-טאבעללע
79	12.50-13.00	פרייע-טאבעללע	169	50	פרייע-טאבעללע
75	12.10-12.20	פרייע-טאבעללע	24	28	פרייע-טאבעללע
76	12.20-12.30	פרייע-טאבעללע	13	70	פרייע-טאבעללע
77	12.30-12.40	פרייע-טאבעללע	175	50	פרייע-טאבעללע
78	12.40-12.50	פרייע-טאבעללע	39	50	פרייע-טאבעללע
79	12.50-13.00	פרייע-טאבעללע	103	50	פרייע-טאבעללע
75	12.10-12.20	פרייע-טאבעללע	37	40	פרייע-טאבעללע
76	12.20-12.30	פרייע-טאבעללע	16	50	פרייע-טאבעללע
77	12.30-12.40	פרייע-טאבעללע	37	40	פרייע-טאבעללע
78	12.40-12.50	פרייע-טאבעללע	16	50	פרייע-טאבעללע
79	12.50-13.00	פרייע-טאבעללע	2	20	פרייע-טאבעללע
75	12.10-12.20	פרייע-טאבעללע	47	25	פרייע-טאבעללע
76	12.20-12.30	פרייע-טאבעללע	47	25	פרייע-טאבעללע
77	12.30-12.40	פרייע-טאבעללע	14	14	פרייע-טאבעללע
78	12.40-12.50	פרייע-טאבעללע	34	50	פרייע-טאבעללע
79	12.50-13.00	פרייע-טאבעללע	31	50	פרייע-טאבעללע

